

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 847/2021
15.09.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., ког заступа пуномоћник Милован Белић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, ради накнаде штете, вредност предмета спора 2.580.000,00 динара, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7234/19 од 22.01.2020. године, у седници већа одржаној дана 15.09.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7234/19 од 22.01.2020. године, као неоснована.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 475/18 од 06.06.2019. године, у ставу првом, одбијен је захтев тужене за прекид поступка до окончања поступка пред Основним судом у Сомбору, у предмету К бр.139/13. У ставу другом одбијен је тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати појединачно одређене износе као у овом ставу изреке, односно укупан износ од 2.580.000,00 динара. У ставу трећем обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7234/19 од 22.01.2020. године, у ставу првом изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 475/18 од 06.06.2019. године у ставу другом изреке тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати за претрпљене физичке болове износ од 300.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 250.000,00 динара, за душевне болове због наружености износ од 180.000,00 динара и за душевне болове због умањења животне способности износ од 1.400.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 06.06.2019. године до исплате. У ставу другом одбијена је жалба тужиоца и потврђена наведена пресуда у преосталом делу става другог изреке, којим је одбијен тужбени захтев за разлику преко досуђеног износа до тражених износа. У ставу трећем преиначено је решење о трошковима и обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове

првостепеног поступка. У ставу четвртом обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове првостепеног поступка.

Против наведене другостепене пресуде, у делу у ком је преиначена првостепена пресуда и обавезана тужена да тужиоцу накнади нематеријалну штету, као и у делу одлуке о трошковима поступка (ст.1, 3. и 4. изреке), тужена је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући првостепену пресуду у границама ревизијских навода, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужене неоснована.

У поступку доношења другостепене пресуде није учињена битна повреда одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У ревизији тужене не указује се на друге битне повреде одредаба парничног поступка.

Према утврђењу нижестепених судова, тужиоца је мобилисала ЈНА августа 1991. године, у време отпочињања оружаних сукоба у бившој СФРЈ. Тужилац је распоређен у Петрињи, у чину потпоручника као командир стрељачког одељења. Тужилац је као учесник оружаних сукоба отишао у извиђање терена на реци Купи дана 01.03.1992. године. Док је управљао теренским војним возилом у непосредној близини је пала граната, коју су испалиле хрватске снаге, од чега је он изгубио свест. Након тога, припаданици хрватске војске су га ухапсили и пребацили у Карловац. У наведеном догађају задобио је повреду главе, врата, десне руке и десног колена и вратног дела кичме. Четири дана је провео у заробљеништву где су га тукли пендрецима, поливали водом и претили да ће га убити. Ослобођен је 05.03.1992. године и пребачен у болницу у Глини. Тужиоцу је иницијално било признато својство ратног војног инвалида решењем Општинске управе Општине Стара Пазова од 05.11.2008. године, али је на основу вештачења докумената на основу којих му је такво својство признато (уверење о начину рањавања и потврда ВП Петриња) утврђено да су исти фалсификати, односно да нису снабдевени аутентичним печатом ВП Петриња. Услед наведеног, одлучено је да се тужиоцу у том поступку не призна својство ратног војног инвалида.

На основу налаза и мишљења вештака утврђен је интензитет и дужина трајања болова које је тужилац трпео услед наведеног догађаја, као и постојање физичких последица. Тужилац је приликом рањавања трпео и страх високог интензитета, а по изласку из логора оболео је од пострауматског стресног поремећаја. Услед наведеног код тужиоца постоји умањење животне активности од 25%, односно укупно умањење животне активности према конзилијарном мишљењу судских вештака износи 62%. Физичке последице рањавања добиле су свој коначни облик 19.10.2009. године, када је лечење завршено. Тужилац је поднео захтев за обештећење Министарству одбране дана 02.02.2007. године, поводом штете претрпљене у догађају од 01.03.1992. године.

Одлучујући о тужбеном захтеву тужиоца за накнаду штете претрпљене у описаном догађају, првостепени суд је одбио тужбени захтев. Као разлоге за своју

одлуку наводи да тужиоцу није признато својство ратног војног инвалида и да су јавне исправе на којима тужилац заснива свој тужбени захтев фалсификоване.

Другостепени суд преиначава првостепену пресуду и усваја тужбени захтев тужиоца за укупан износ накнаде штете од 2.130.000,00 динара. Другостепени суд налази да околност да су поједини документи фалсификат не значи да се описани догађај није догодио, нарочито имајући у виду утврђене последице претрпљене у том догађају, утврђене налазом вештака. Штета настала у оружаном сукобу са паравојним формацијама бивше Републике СФРЈ је проузрокована кривичним делом оружане побуне из члана 124. КЗЈ, у ком случају се примењује рок застарелости од 15 година, па другостепени суд налази да је неоснован истакнути приговор застарелости потраживања тужиоца.

Врховни касациони суд је становишта да је другостепени суд на утврђено чињенично стање правилно применио материјално право.

У току поступка није било спорно да је тужилац био учесник оружаних сукоба бивше СФРЈ и да је дана 01.03.1992. године изгубио свест услед пада гранате, те да је након тога ухапшен и држан у заробљеништву четири дана. Повреде које је тужилац задобио том приликом утврђене су налазом судских вештака ортопеда трауматолога, неуропсихијатра и лекара ОРЛ и МФХ струке. Тужиоцу је иницијално било признато својство ратног војног инвалида решењем Општинске управе Општине Стара Пазова од 05.11.2008. године, али је на основу вештачења докумената на основу којих му је такво својство признато (уверење и потврда ВП) утврђено да су исти фалсификати, односно да нису снабдевени аутентичним печатом ВП Петриња. Услед наведеног, одлучено је да се тужиоцу у том поступку не призна својство ратног војног инвалида. Међутим, чињеница да тужилац нема изричито признато својство ратног војног инвалида, не искључује његово право на накнаду штете претрпљене у оружаним сукобима са хрватским снагама, при неспорној чињеници да се предметни догађај одиграо на описани начин. Правилан је одлука другостепеног суда којом је тужиоцу досуђена накнада штете, правилном применом одредби члана 173. и 174. ЗОО.

Ревизијом тужене оспорава се право тужиоца на накнаду штете из разлога што је документација на основу које тужилац потражује накнаду фалсификована. Ревидент истиче да је погрешно цењен приговор застарелости и да се не може применити члан 377. ЗОО јер нема правноснажно осуђујуће пресуде.

Врховни касациони суд оцењује изнете ревизијске наводе тужене неоснованим. Закључак о томе да је тужилац задобио повреде у оружаним сукобима у бившој СФРЈ, није изведен само на основу докумената за које је утврђено да су фалсификовани. Напротив, закључак о томе да је тужилац био у заробљеништву и да је претрпео повреде, изведен је из свих релевантних чињеница утврђених у току поступка. Право тужиоца као учесника оружаних сукоба, на накнаду штете претрпљену у тим оружаним сукобима, није условљена добијањем статуса ратног војног инвалида. Довољно је и потребно да је тужилац као учесник оружаних сукоба претрпео штету, верификовану налазима вештака.

С тим у вези, насупрот ревизијском наводу тужене, другостепени суд је правилно ценио истакнути приговор застарелости потраживања тужиоца на накнаду штете. Став другостепеног суда да се у конкретном случају примењује рок

застарелости од 15 година, прописан за застарелост кривичног гоњења за кривично дело оружане побуне из члана 124. КЗ Југославије, у складу је са правним схватањем Грађанског одељења Врховног суда Србије, утврђеним на седници од 27.12.1999. године. Како је подношењем захтева за обештећење Министарству одбране дана 02.02.2007. године тужилац прекинуо рок застарелости, у складу са одредбом чл. 388 ЗОО, који је тада почео тећи изнова, правилно другостепени суд закључује да у конкретном случају није протекао рок застарелости.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд одбио је ревизију тужене као неосновану, применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић